

Dato: 27-10-2016 Emne: Svampe

Svampesporer og værnemidler

Spørgsmål

Jeg har fået et spørgsmål fra skovarbejderne, om der skal bruges værnemidler mod svampesporer, hvis træet har frugtlegemer med sporer, som frigives ved berøring af svampen under skovning. Har I kendskab til, at der er svampesporer, som man skal bruge værnemidler imod ved skovning af træer med disse svampe?

Svar

Sporer påvirker vores luftveje dels som partikler i lighed med alt andet støv, dels som allergener pga proteiner på sporens overflade. Jo mindre en partikel er, jo dybere indånder vi den. De største partikler fanges i næse og svælg og hostes ud eller "pilles ud" som bussemænd. Mindre partikler kommer dybere ned i luftvejene og irriterer os mere.

Generelt laver vednedbrydende svampe store sporer, som kun irriterer vores øvre luftveje og derfor regnes som uskadelige. Jeg kender ikke til tilfælde, hvor de store sporer udløser allergi eller overfølsomhedsreaktioner. Jeg mener derfor heller ikke, at der er grund til at bruge åndedrætsværn under normalt skovarbejde. Selvom frugtlegemerne danner mange sporer, så mener jeg ikke, at de udgør en risiko for skovarbejderne. Risikoen for at få en stor dosis koncentrerede sporer er meget lille. Enten holder skovarbejderne sig helt fra træruiner med svampe, eller så er det hurtigt at save i det nedbrudte ved. I øvrigt så danner svampene typisk kun sporer i en kortere periode.

Jeg har hørt beretninger om, at skovarbejdere, der i forvejen har problemer med skimmelsvampe, kan mærke skimmel-sporer i luften, når de sætter saven på et træ. Rystelserne skulle så løsne sporerne fra de skimmelsvampe, der vokser på barken. Jeg har aldrig målt på denne situation eller læst andre beviser for denne sammenhæng. Hvis man er så uheldig at være blevet allergisk overfor skimmelsvamp, så vil man reagere i mange sammenhænge (kældre, sommerhuse, lun sensommer osv.), og det er ikke urealistisk, at man også reagerer på skimmel-sporer i skoven.

Hvis skovarbejderen gentagende gange oplever at blive generet af sine opgaver, så er det relevant at få det undersøgt. Den sædvanlige vej er at henvende sig til egen læge og derfra at blive henvist til Arbejdsmedicinsk Klinik. Læs mere om skimmelsvampe på www.flisogskimmelsvampe.dk

Her ses en lakporesvamp, der spreder store brune sporer. Jeg mener ikke, at de udgør en risiko.

Som et kuriosum kan jeg nævne, at der findes en svamp (*Cryptostroma corticale*), som forårsager det, vi kalder [ahornsodbark](#). Dens sporer er stærkt allergene og kræver beskyttelsesudstyr. Heldigvis findes svampen ikke i Danmark.

Relaterede videnblade

- [Flishugning og skimmelsvampe](#)
- [Sundhedsskadelige skimmelsvampe i flis](#)